

Nationalmuseets præsentation af nyudgivelsen

Borbjerg Kirke som højdepunkt

Ny udgivelse i Danmarks Kirker beskriver kirker mellem Holstebro og Struer – blandt andre Borbjerg Kirke, som med sin sjældne romanske alterbordsforside og den usædvanlige altertavle med engelske alabastfigurer rager særligt op.

Kirkerne i Måbjerg, Mejrup og Borbjerg er sammen med to nyere kirkebygninger, Hogager fra 1899 og Ellebæk Kirke fra 1979, emnet for den nyeste udgivelse af Danmarks Kirkers Ringkøbing Amt redaktion.

Udgivelsens højdepunkt er Borbjerg Kirke, som er bygget i sidste halvdel af 1100-tallet.

Kirken er bemærkelsesværdig af to årsager: Først og fremmest på grund af dens fornemme inventar, der tæller to sjældne klenodier, en forgyldt alterbordsforside fra sidste del af 1200-tallet og en altertavle, som i 1600-tallet blev udsmykket med engelske alabastrelieffer. Men også fordi det er en kirke, som har gennemgået en ret indviklet bygningshistorie og er blevet udbygget mange gange.

I begyndelsen bestod Borbjerg Kirke blot af kor og skib og var dermed en traditionel, romansk kirke. Siden fik den tårn i vest, to korsarme, et våbenhus og et kapel, og endte med at blive et ret komplekst monument ved middelalderens slutning. Udviklingen har nøje kunnet fastslås ved dendrokronologiske undersøgelser af det gamle tagværk.

Martyr i alabast

Set indefra er Borbjerg Kirke også et smukt syn: Loftet er prydet af markante og veludførte stjernehvælv af samme type, der sås i den 1906 nedrevne Holstebro Kirke. Denne blev opført i 1400-tallet og havde stor indflydelse på senmiddelalderens kirkeudbygninger i området.

Kirken er dog mest kendt for det imponerende - og usædvanlige - alterparti: Foran alterbordet står en forgyldt reliefplade, der kan dateres til tiden omkring 1275-1300, bl.a. ved hjælp af dendrokronologi. Den er en parallel, blot skåret i træ, til de berømte 'gyldne altre' af forgyldt kobber, der bl.a. findes i de nærliggende Sahl og Stadil kirker. Selve altertavlen er fra 1630'erne, men fremstår som en collage, hvor flere ældre skulpturer er indsat. I hovedfeltet ses syv

alabastrelieffer fra sidste fjerdedel af 1400-årene med billeder af Skt. Jørgens historie, og øverst i topstykket står tre helgenfigurer af træ.

Alteret er også berømt for de middelalderlige alabastfigurer. Der findes samtidige paralleller i Vejrum Kirke, som ikke ligger så langt væk – men ellers er der kun få ældre alabastfigurer i danske kirker. Fra renæssancen finder vi også eksempler på alabastrelieffer indsat i altertavler, bl.a. i den nærliggende Møborg Kirke. Disse er dog produceret i Nederlandene (Mecheln).

Alabast er et mineral, som fortrinsvis blev importeret fra Derbyshire i England, hvor bl.a. Nottingham var et stort centrum for masseproduktion af alabastskulpturer i senmiddelalderen. På Borbjerg altret viser figurerne scener fra martyren Skt. Jørgens liv, som de fleste kender fra legenden om Skt. Jørgen og Dragen - en af de mest populære helgenhistorier fra middelalderen.

Alabast blev i middelalderen og renæssancen hovedsageligt brugt til altertavler og gravskulpturer. Vi ser Nottingham-alabast rundt omkring i hele Europa, så det har været en stor og vigtig eksportvare. På den måde skriver Borbjerg Kirke sig faktisk ind i et europæisk perspektiv.

